

NOSITELÉ ZLATÉHO ODZNAKU
J. K. TYLA
2010

DAGMAR EVALDOVÁ, nar. 1928

Česká obec sokolská

Praha

Zlatý odznak J. K. Tyla za celoživotní obětavou práci
pro Sokol, loutkové i ochotnické divadlo a činnost
buditelskou a vzdělavatelskou

Je rodačkou z Košic, kde byl její otec, právník z Prahy, přednostou krajského soudu a vzdělavatelem sokolské župy Jána Kollára. Její první láskou byl Kašpárek v divadélku košické sokolovny. Roku 1939 potkal rodinu osud uprchlíků před maďarskou okupací. S rodiči přesídlila do Prahy a později do Tábora. Během studia na gymnáziu začala s otcem hrát loutkové divadlo s alšovskými loutkami a kulisami pro mladší sestru a její vrstevnice. Za nacistické okupace byl otec jako čelný sokolský činovník zatčen gestapem a po politickém procesu v Berlíně v září 1943 popraven. Dagmar Evaldová byla vyloučena ze studií a po pokusu pokračovat na obchodní škole odvelena do nuceného válečného nasazení v továrně na munici ve Vlašimi. Válečné zážitky poznamenaly její zdraví tak silně, že po osvobození už nemohla pomýšlet ani na další studia, ani na cvičení na sokolském sletu. Přesto se věnovala práci pro Sokol. Provádala se do České Lípy, ale brzy se s manželem přestěhovala do jeho rodného a jí známého Tábora. Zde společně s tchyní, zanícenou ochotnicí, obnovila nejen pro své tři děti loutkové divadlo. Časem se také stala významnou posilou tábořského Spolku divadelních ochotníků. Počátkem šedesátých let proto absolvovala řadu školení, seminářů a režisérských kursů jak v místě, tak v Českých Budějovicích a v Praze. Režiovala dětské herce nejčastěji od devíti do patnácti let (Broučci, Měsíc v anténách, Případ Pavla Kováře). Její inscenace několikrát reprezentovaly Jihočeský kraj na celostátním Šrámkově Písku, dokonce i vítězně (Podivuhodné příhody pana Pimpipána). Představení se hrála v Městském divadle pod hlavičkou Dětské scény spojených souborů ČSD – Elektroisola Tábor, kde se scházely děti ze všech tábořských škol. Pořádala se i letní soustředění. Uvolnění před rokem 1968 konečně umožnilo tehdy již čtyřicetileté Dagmar Evaldové-Findeisové vystudovat Střední vychovatelskou školu s maturitou, ale osud si vybral daň v rozpadu manželství. Navrátila se k rodnému příjmení a přesídlila do Prahy, kde ale existenční podmínky vyčerpávajícího zaměstnání nadlouho nedovolily žádnou vedlejší činnost. Nový smysl života našla na školách pro zrakově postiženou mládež, pro něž absolvovala doplňkové studium defektologie na Pedagogické fakultě University Karlovy. Po patnáct let pak vedla školní internáty a i po odchodu na odpočinek se jako dobrovolnice věnovala výcviku orientace nevidomých. Po listopadu 1989 napřela své síly s plným odhodláním ke snaze o vzkříšení Sokola, především Sokola pražského. Pracovala jako vzdělavatelka sokolské župy Pražské – Scheinerovy, zasloužila se o výrobu repliky Mánesova historického praporu Sokola pražského a má hlavní zásluhu na iniciování a realizaci nových sokolských kroků pro celou Českou obec sokolskou. V domovské sokolské jednotě využila svých někdejších zkušeností, prosadila nové pojetí práce pro děti a společně se zanícenými loutkáři ing. Vlastimilem Lebrem a Blaženou Bradnovou se zasloužila o vybudování originálního Kašpárkova divadýlka. Sama upravuje texty, navrhuje scény a zhotovuje loutky.

V nových podobách oživuje své dávné
loutkové zážitky z košické sokolovny –
koníka Šemíka, čerty, draka, jen nemá
muzikanty a skákače.

Zúčastňuje se sokolských
i republikových přehlídek a působí
jako vzorová inspirátorka
sokolského divadelního
nadšení.

Dagmar Evaldová

ZDENĚK HOVORKA, nar. 1934
Volné sdružení východočeských divadelníků
Jaroměř
Zlatý odznak J. K. Tyla za celoživotní práci
v amatérském divadle

Zdeněk Hovorka se amatérskému divadlu věnuje od roku 1951, byl a stále je hercem všech žánrů včetně operety a od roku 1974 započal i dráhu režiséra a dramatika. Jako herec byl obsazován převážně do velkých rolí, např. Radúz ve hře Radúz a Mahulena (1954 a 1968), prof. Higgins v Pygmalionu, Francek v Maryše, Claude Vallée v Hře o lásce a smrti (cena za herecký výkon), Ramón v Domě se sedmi balkóny, Polixenes v Zimní pohádce či Mauricio ve hře Stromy umírají vstoje. Nezapomenutelné jsou jeho role v operetách: Fr. Villon - Král tuláků, por. Gustav - Země úsměvů, por. Champlateux - Mamzelle Nitouche, Fr. Kmocho - Kolíne, Kolíne, Andy Doodle - Uličnice. Sehrál desítky dalších menších i větších rolí. Za své herecké výkony obdržel několik ocenění. Jako herec vystoupil na XXVII. a XXX. Jiráskově Hronově ve Svítání nad vodami a Jiráskově Kolébce. Hrál i s předními profesionálními herci (L. Munzar, A. Hegerlíková, J. Bek, Jára Pospíšil, N. Urbánková). Jako režisér vytvořil režie her, v nichž i často sám hrál; příkladem: Rolland - Hra o lásce a smrti, Casona - Dům se sedmi balkóny a Stromy umírají vstoje, Jílek - Jak umřít na lásku, O'Neill - Farma pod jilmy (cena za režii a návrh scény). Z dramatické tvorby jmenujme jeho čtyři divadelní hry: *Pamfil a spol.* - komedie s prvky dell arte, v roce 1983 zastoupená Dilií, hraná mnoha soubory z celé ČR. Později tuto hru přepracoval a uvedl pod titulem „Darmošlapky, aneb repete, hoši“. Tato komedie získala na přehlídce komedií 35. Klicperův Chlumec 2. místo od poroty a 1. místo v anketě diváků. Byla jednou z nejhranějších her v historii DS Vrchlický Jaroměř.

Poslední šance - detektivka, hraná DS Vrchlický.

Hipokratova přísaha - hra z nedávné minulosti byla oceněna jako nejlepší inscenace v Náchodském okrese v r. 1987, na přehlídce Symposion v Třeběchovicích získal soubor za její uvedení putovní pohár.

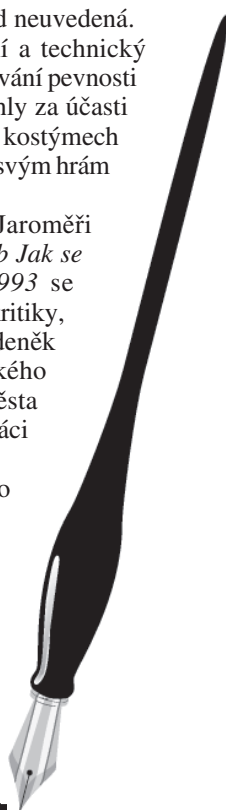
Dům posedlých - krimikomedie, dosud neuvedená. Zdeněk Hovorka dále napsal literární a technický scénář k oslavám 200. výročí přejmenování pevnosti Ples na Josefov (1993). Oslavy proběhly za účasti všech členů DS Vrchlický v dobových kostýmech a jednotek Klubu vojenské historie. Ke svým hrám navrhl i scény.

Coby prozaik napsal dvě knížky o Jaroměři a divadle. Kniha *Kde jsme doma, aneb Jak se v Jaroměři dělalo divadlo 1951-1993* se setkala s příznivým ohlasem čtenářů i kritiky, uznale o ní psal i prof. F. Černý. Zdeněk Hovorka také píše články do městského časopisu, převážně o divadle. Od města Jaroměř obdržel několik uznání za práci hereckou a režijní.

Přes svůj věk je stále činný, jako režisér je znám svou připraveností, jako herec svou svědomitostí a schopností vytvářet věrohodné typy svěřených postav.

Zdeněk Hovorka

ČESTMÍR HRADIL, 1931 - 2009
Svaz českých divadelních ochotníků
Velká Bystřice
Zlatý odznak J. K. Tyla in memoriam
za celoživotní rozvoj ochotnického divadla
ve Velké Bystřici

Ing. Čestmír Hradil věnoval svůj volný čas veřejným zájmům a na prvním místě to bylo právě ochotnické divadlo. V roce 1955 začal aktivně pracovat v divadelním souboru ve Velké Bystřici. Ztvárnil desítky divadelních rolí, vystupoval v kabaretech, ani práce režiséra mu nebyla cizí. Nebe na zemi, Těžká Barbora, Lhářka, Ženich pro čertici a Svatba pod deštníky nesou punc jeho režijní práce.

Díky jeho nadšení vznikaly ve Velké Bystřici kabarety, estrády a různé výstupy pro divadelní plesy a jiné kulturní akce. Disponoval vlastním archívem divadelních programů a textů.

Jeho vztah k muzice jej dovedl i k aranžování scénické hudby k mnoha inscenacím. Po roce 1990 se stal hlavním opěrným pilířem, který pomohl nastupující generaci divadelních ochotníků ve Velké Bystřici udržet tuto krásnou zálibu při životě, stal se duchovním otcem spousty nápadů a projektů, které by se bez něj sotva zrodily.

Podílel se na zpracování všech dosud vydaných Almanachů o velkobystřickém divadle, které mapovaly roky 1877 – 1967, 1967 – 1977, 1977 – 1987, 1987 – 1997 a almanachu ke 130. výročí divadelního souboru ve Velké Bystřici, ve kterém shrnul celé období od založení v roce 1877 do roku 2007.

Byl uznávaným starostou města Velká Bystřice, které mu v roce 2007 udělilo Cenu města za podíl na jeho rozvoji.

Svaz českých divadelních ochotníků jej ocenil Zlatým odznakem SČDO a Zlatým harlekýnem.

Čestmír Hradil

ZDENĚK CHUDÝ, nar. 1921

Občanské sdružení divadelních ochotníků
Praha

Zlatý odznak J. K. Tyla za dlouholetý přínos
ochotnickému divadlu v Ústí nad Orlicí
a regionu východních Čech

Ing. Zdeněk Chudý je výraznou postavou slavné
poválečné generace orlickoústeckého amatérského
divadla (dr. Ehl, M. Avratová, Z. Frýz, J. Prokop, J.
Sychra, R. Raiman, H. Lahůlková, A. Malínková...).

V té době byly v Ústí nad Orlicí uváděny čtyři
premiéry ročně. Ocenění Zdeňka Chudého je
i poctou této generaci.

Jak sám říká, je Východočechem jak poleno;
matka je z českořebovské rodiny Hýblů,
otec pocházel z Ústí nad Orlicí. Přesto se Zdeněk
narodil v Rimavské Sobotě, kde otec
do 30. let působil jako přednosta pošty.

Reálné gymnázium vystudoval v Třebíči (první
divadelní začátky) a byl přijat na Fakultu lékařskou
UK. Po uzavření českých vysokých škol nastoupil
v r. 1941 jako výpravčí v Ústí nad Orlicí a bydlel ve
výpravní budově. K divadlu ho natrvalo přivedl
Ladislav Cihlář, který šířil výzvu mít na paměti
národní myšlenku, a proto pověřil nezkušeného
Zdeňka Chudého režii německých her, které vytvořily
protiváhu pro uvádění her českých či antických,
burcujících národní sebeuvědomění.

Po válce vystudoval ČVUT - VŠ železniční. Nadále
působil v ochotnickém divadle v Ústí n. Orl. (DS
Vicena), vytvořil dalších sedm inscenací jako režisér
(mj. slavná Jeho urozenost pan měšťák, která měla
tehdy neuvěřitelných 30 repríz, Sluha dvou
pánů, Jak je důležité mít Filipa či Pes na seně)
a v dalších devatenácti hrál. Jeho první hlavní
rolí, do které ho obsadil L. Cihlář, byl Špína
ve Filosofské historii, poslední pak
v Ostrovského hře Vlci a ovce, kterou
režírovala jeho manželka Ludmila.

Hostoval v mnoha souborech po okolí,
především v České Třebové a Poličce.

Zdeněk Chudý vyhrál mezinárodní
konkurs na komisaře Evropské unie
železniční a v 60. letech působil
v sídle této organizace v Paříži.

Tam jeho aktivní působení
v ochotnickém divadle končí, ale
ve vyprávění neuvěřitelně
vitálního a inteligentního
člověka historie slavného
období divadla východních
Čech ožívá.

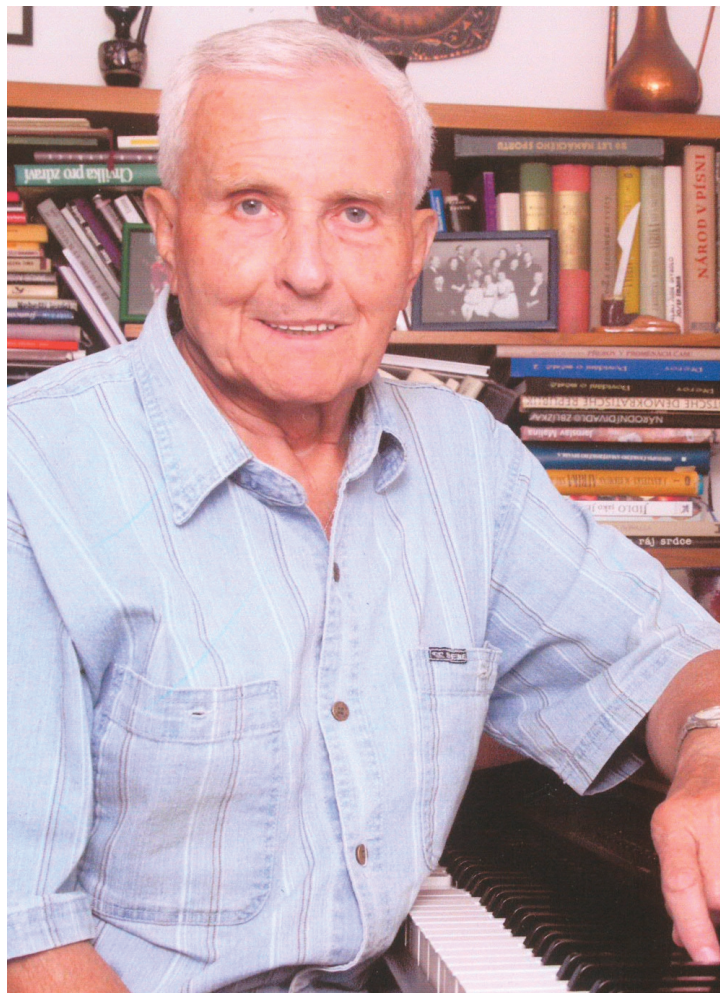

Zdeněk Chudý

IVO KOLAŘÍK, nar. 1933
Svaz českých divadelních ochotníků
Přerov

Zlatý odznak J. K. Tyla za celoživotní věrnou službu
ochotnickému divadlu a jeho aktivní pěstování
v městě Přerově a regionu

Po absolvování gymnázia zůstal rodnému městu věrný, celoživotní věrnost zachoval i ochotnickému divadlu, kterému slouží již šedesát let. Počátky Kolaříkovy ochotnické aktivity se datují do roku 1950 v přerovském spolku Tyl, nepočítaje v to léta ve studentském souboru V. M. Strojila. Odtud jeho cesta vedla přes malé jevištní formy ke kabaretu až po muzikál. Roku 1970 zakládá Divadlo Dostavník Přerov, kde se uplatňuje jako hudebník, herec, režisér, dramaturg a producent po dobu celé 40leté existence souboru. Je dlouholetým členem SČDO a jeho předsednictva. Řadu let působil jako tajemník poroty na Národní přehlídce monologů a dialogů Pohárek SČDO v Přerově, Olomouci a Velké Bystřici. Jeho podíl na rozvoji českého ochotnického divadla byl oceněn roku 1988 udělením Zlatého odznaku SČDO, roku 2002 Čestným uznáním J. K. Tyla a roku 2009 Cenou Svatopluka Skopala za dlouholetou obětavou a přínosnou práci pro ochotnické divadlo. Také město Přerov vyjádřilo Ivo Kolaříkovi roku 2000 poděkování za za dlouholetou tvůrčí činnost pro rozvoj ochotnického divadla udělením Ceny města Přerova - Medaile J. A. Komenského. Léta strávená v prostředí amatérského divadla Ivo zúročil v knize „Ochotnické divadlo přerovského regionu 1045 - 2000“. Jeho publikační činnost obsahuje na padesát článků a publikací, vydaných především v regionálních tiskovinách a vydavatelstvích, a rovněž programové tisky k několika uváděným inscenacím, jichž byl rovněž autorem.

Ivo Kolařík

VÁCLAV KUNEŠ, nar. 1940
Svaz českých divadelních ochotníků
Horšovský Týn
Zlatý odznak J. K. Tyla za celoživotní zásluhy
o rozvoj ochotnického hnutí

Václav Kuneš se věnuje divadelní amatérské činnosti od školních let, od roku 1960 je členem Divadelního souboru v Horšovském Týně, dlouhá léta je vedoucím tohoto souboru, režisérem, dramaturgem a hercem. V letech 1985 – 1990 absolvoval Kurs praktické režie ve Vysokém nad Jizerou s lektorem Milanem Schejbalem. Režíroval a zpravidla i hrál ve více než 60 inscenacích.

Od roku 2000 je spoluorganizátorem západočeských oblastních přehlídek Kandrásěk SČDO, Pohárek SČDO a Divadlo jednoho herce v Horšovském Týně.

Je držitelem Zlatého Harlekýna SČDO za rok 2009 a morálního ocenění západočeské oblasti SČDO, Kolombína, rovněž z roku 2009. Získal řadu cen na přehlídkách amatérského divadla za herecké výkony i za režijní práci. Získal a vychoval řadu mladých adeptů ochotnického divadla.

Jeho režijní i herecké práce se prezentovaly na Jiráskových Hronovech, např. Örkényho Rodina Tótů a Benedettiho Třicet vteřin lásky. Sedmkrát byly jeho režijní práce se souborem ocěněny účastí na národní přehlídce venkovských divadelních souborů Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou.

Je dlouholetým členem předsednictva oblasti SČDO Západní Čechy.

Ocenění se uděluje u příležitosti jeho 70. narozenin.

Václav Kuneš

MARTIN MALÍNEK, nar. 1952
Občanské sdružení divadelních ochotníků
Ústí nad Orlicí
Zlatý odznak J. K. Tyla za dlouholetou záslužnou
organizátorskou, režisérskou a hereckou činnost
v amatérském divadle

Ing. Martin Malínek je výraznou postavou
současného amatérského divadla
v Pardubickém kraji.

Jako režisér a herec působil nejdříve (poprvé 14. 10.
1955) v divadelním souboru Vicena v Ústí nad Orlicí.

V roce 2000 spoluzaložil Občanské sdružení
divadelních ochotníků Ústí nad Orlicí (OSDO).
Sdružení působí celostátně, jeho náplní je kromě
pořádání divadelní přehlídky „Zlom vaz“,
mezinárodního festivalu české a slovenské
dramatické tvorby, i další organizační činnost,
spojená s ochotnickým divadlem, a také příprava
divadelních představení. Tři inscenace autora Paula
Claudela (čtvrtá ve spolupráci s francouzským
souborem z Chambéry), uvedené v jednom divadle,
nemají na české scéně obdobu. Dvě z nich byly
českou premiérou (Polední úděl, Nemožný úděl),
s představením Zvěstování Panně Marii soubor
účinkoval ve Francii a natáčela je Česká televize.

Martin Malínek zde působí nejen
jako organizátor na různých úrovních, ale
i jako režisér a herec. V současné době
je podepsán pod patnácti režijními pracemi,
podílel se na vzniku třiceti inscenací
a odehrál 301 představení.

V jeho režii vznikla ve spolupráci dvou
souborů z různých krajů, OSDO
a divadelního souboru Šok Staré Město
pod Sněžníkem, inscenace
Heda Tesman-Gabler
podle Henrika Ibsena,
v níž také hraje.

Martin Malínek se narodil a žije
v Ústí nad Orlicí.

Vystudoval VŠE v Praze.

Jeho rodina se rovněž
věnuje divadlu.

Martin Malínek

JAN NOVÁK, nar. 1940
Skupina amatérských loutkářů SČDO
Praha

Zlatý odznak J. K. Tyla za celoživotní zásluhy
o rozvoj loutkového divadla

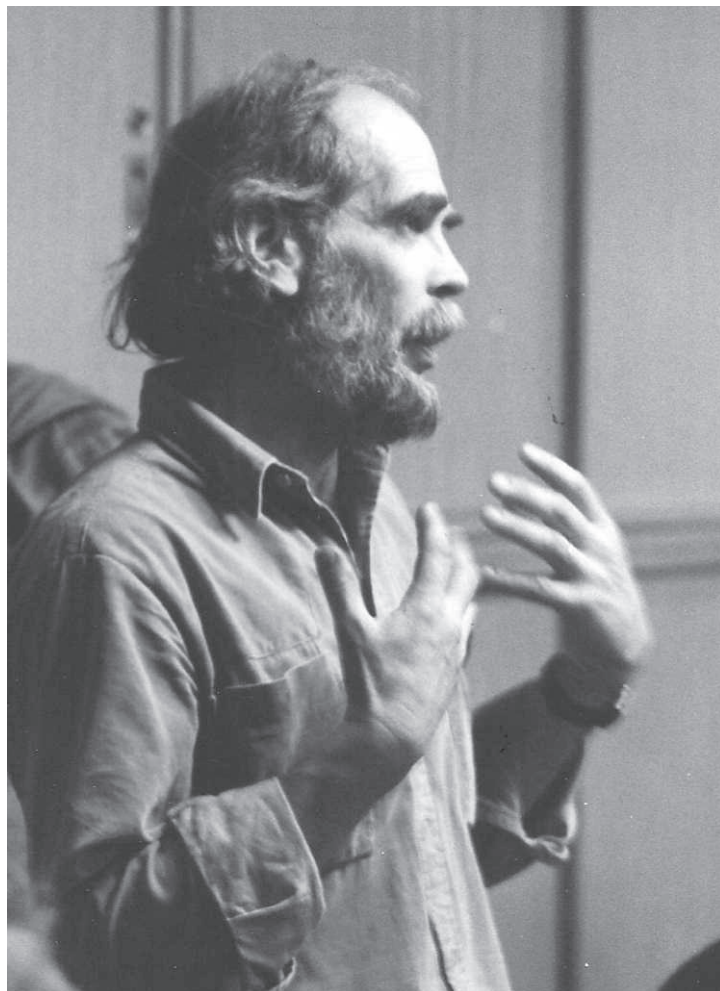
Ing. Jan Novák je aktivním členem Umělecké scény
Říše loutek v Praze od roku 1953, tedy již 57 let.

Jan Novák jako autor, upravovatel textů
a v neposlední řadě režisér, významně ovlivnil nejen
tvář své mateřské scény, ale svými zkušenostmi,
které předával jako člen nesčetných porot, i mnoho
jiných divadelních souborů. Také svým
neopakovatelným charakterním herectvím patří
mezi nejvýraznější herecké osobnosti

Říše loutek.

Díky jeho trpělivé práci divadelního
archiváře jsou v archivu divadla uloženy
nesčetné dokumenty o tradicích
loutkového divadla u nás a dokumenty
o devadesátileté historii Říše loutek.

Jan Novák je také členem několika
poradních sborů pro loutkové
divadlo, členem redakční rady
časopisu Loutkář a autorem
publikace, zabývající se zvuky
na loutkovém jevišti.

Jan Novák

ZDENĚK STEJSKAL, nar. 1944
Volné sdružení východočeských divadelníků
Havlíčkův Brod
Zlatý odznak J. K. Tyla za dlouholetý tvůrčí
i organizační přínos amatérskému divadlu
v Havlíčkově Brodě a regionu Vysočiny

S amatérským divadlem začínal takřka od plenek. Už v roce 1949 ho jeho otec (tehdy režisér brodského ochotnického divadla) obsadil do role nejmladšího Broučinka v Karafiátových Broučcích, pak přišla dětská role v Babičce. A když nehrál, poznával divadlo „zezadu“.

Tak tomu bylo i při příchodu do učení v Brně, kde se v divadle „X 59 - X 61“ staral o techniku - světla, stavba scény apod. Ale také si tam zahrál: stín vojáka ve výběru Brechtových básní.

Pak přišla vojna v Českých Budějovicích a s ní vojenské estrády. V roce 1965 se stal v Havlíčkově Brodě členem Mladé scény a po sloučení několika havlíckobrodských souborů v jeden (od roku 1983 pod názvem Adivadlo) v něm prakticky působí bez přerušení dodnes. Za tu dobu se podílel herecky nebo jako režisér zhruba na 40 inscenacích a dalších akcích Adivadla. Dále se vzdělával, absolvoval při Lidové konzervatoři Východočeského kraje třídu porotců (1979-80) a režie (1980-82).

Režií má za sebou sedm (Sekyra na studánky, Rodinu Tótů, Jezinky bezinky aj.), ale rád by to, bude-li zdrav a vesel, dotáhl na rovnou desítku.

Z jeho mnoha hereckých postav si připomeňme alespoň několik: Tulák (Ze života hmyzu),

Podkolatov (Ženitba), Roškot (Měsíc nad řekou), pradědeček (Tlustý pradědeček, lupiči a detektivové), Viktor Molnár (Kočíí hra - Stojí za to žít...?!), Pankrác (Tři veteráni) a Harry Baxter (Paní Piperová zasahuje).

Amatérskému divadlu se hodlá věnovat i nadále. Co pro něho ve skutečnosti znamená? Citujeme: „To, co pro někoho adrenalinový sport, třeba horolezectví. To člověk šplhá po roli, a když je nahoře (premiéra), má nezapomenutelný pocit jakéhosi vítězství. A to je dost, ne? ... Tady nehrají žádnou roli peníze, potlesk diváka je plně nahradí. Ať je ho co nejvíce!“

Zdeněk Stejskal

LIBUŠE STRAKOVÁ, nar. 1930
Volné sdružení východočeských divadelníků
Holice v Čechách
Zlatý odznak J. K. Tyla za celoživotní věrnost
ochotnickému divadlu a záslužnou
dramaticko-pedagogickou činnost

Libuše Straková se na jevišti objevila poprvé ještě jako dítě. Pak ji však postihla zhoubná nemoc (kostní tuberkulóza) a několik let byla upoutána na lůžko. Po zdárném vyléčení začala v roce 1953 hrát s holickými ochotníky a bez přestávky v této činnosti pokračuje dodnes. Za tu dobu vytvořila na devadesát rolí a na dalších nejméně dvaceti představeních se podílela režijně či jako „potřebná síla“ v zákulisí, neboť jí nikdy nebylo zatěžko dělat třeba inspicí či obsluhovat technické zařízení.

Rovněž tak nikdy nerozlišovala mezi malými a velkými rolemi.

Mimo působení v divadelním souboru byla v letech 1956 – 1962 jednou z hlavních protagonistek Estrádního uměleckého souboru Holice, který v té době byl dobře hodnocen i na celostátních přehlídkách a účinkoval také v televizi. Nabídky stát se profesionální herečkou ale vždy odmítla.

V roce 1977 v Holicích založila a vedla Dětský divadelní soubor Klíč, ve kterém jí do roku 1984 „prošlo rukama“ přes sto dětí. Některé z nich se uchytily a působí v holickém souboru dodnes.

Nejednalo se přitom jen o hraní, ale i pořádání každoročních letních soustředění, při kterých jí vydatně asistovali tehdejší studenti

Marek Eben a Michal Nesvadba.

Práci s dětmi neopustila ani nyní. Pravidelně s nimi nacvičuje vystoupení pro akce Sboru pro občanské záležitosti v Holicích, kterých není také málo.

Vzpomenout je potřeba i její práci organizátorskou. Od roku 1968 do odchodu do důchodu pracovala v Kulturním domě města Holic. Podílela se na organizování všech okresních a krajských přehlídek ochotnických souborů v Holicích. Dodnes působí v dramaturgické radě tohoto kulturního zařízení.

Libuše Straková získala několikrát ocenění za herecký výkon na divadelních přehlídkách a za její přínos pro kulturní a společenský život ve městě jí byla jako prvnímu občanovi města udělena v roce 2009 Cena města Holic.

Její působení v ochotnickém divadle není zdaleka ukončeno; v jedné z hlavních rolí vystoupila 10. dubna 2010 při premiéře hry Kráska z Leenane autora Martina McDonagha.

Libuše Straková